

Aleg. 100

Sprawozdanie

Komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany postanowień §. 68. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19, §. 74. ust. gm. z 13. marca 1889 Nr. 24 i § 69. ust. gm z 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. ust. i rozp. kraj. w kierunku rozszerzenia kompetencji Rad gminnych do stanowienia o sposobie użytkowania dobra gminnego.

Wysoki Sejmie!

Oplakany stan naszych wspólnych pastwisk gminnych, obejmujących ogromny obszar 600.000 morgów, określiło sprawozdanie Wydziału krajowego, będące przedmiotem niniejszego sprawozdania, zupełnie trafnie i Komisya nie widzi potrzeby rozwodzić się nad tą sprawą szerzej.

Naturalnem tedy i na uznanie zasługującym jest dążenie Wydziału krajowego do usunięcia chociaż w części tych anormalnych stosunków. Zupełnie słusznie zaś można nazwać anormalnymi stosunkami, jeżeli, jak to częstokroć bywa, na kilkuset morgach pastwisk pasie się kilkadziesiąt sztuk bydła, świń i stada gęsi.

Zupełnie nie usunie projektowana przez Wydział krajowy ustawa tego, że duża część dobra gminnego mimo tej ustawy nie będzie tak zużytkowaną, jakby dobro publiczne tego wymagało, gdyż dotychczasowy zwyczaj użytkowania dobra gminnego musi być zachowanym.

A zresztą nie wszystkie Rady gminne mają to zrozumienie, że prawa jednostek do użytkowania dobra gminnego można pogodzić w rozumny sposób z korzyścią gminy, do której te jednostki należą, gdyż można owych uprawnionych pozostawić przy użytkowaniu dobra gminnego, nawet w tych rozmiarach, w jakich dotąd to prawo wykonywali, czyli pod względem ilościowym, a równocześnie można ograniczyć to prawo użytkowania pod względem sposobu użytkowania czyli pod względem jakościowym na korzyść dobra publicznego.

Lecz nawet i te Rady gminne, które zrozumiały, że można przecież bez szkody dla uprawnionych do użytkowania dobra gminnego ograniczyć to prawo przez oznaczenie czasu ochronnego pod względem tego użytkowania przez postanowienie stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, przez postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem, a w końcu przez wydzierżawienie części dobra gminnego, do zwyczajnego użytkowania go przez uprawnionych nie potrzebnej, doznają pod tym względem trudności. Trybunał administracyjny bowiem opierając się na dotychczasowym brzmieniu ustaw gminnych a mianowicie §. 68. ust. z dnia 12. sierpnia 1866, §. 74. ust. z dnia 13. marca 1889 i §. 69. ust.

z dnia 3. lipca 1896, orzeka zazwyczaj, że ograniczenia powyższe z dotychczasowem ustawodawstwem gminnem nie zgadzają się.

Natomiast orzekł Trybunał administracyjny w kilku wypadkach a w szczególności także w wypadkach w sprawozdaniu Wydziału krajowego, będącem przedmiotem niniejszego sprawozdania, przytoczonych, że wydzierżawienie części dobra gminnego, niepotrzebnej do użytku uprawnionych, nie sprzeciwia się dotyczącym przepisom ustaw gminnych.

Ażeby jednak pod tym względem nie było wątpliwości, uchwaliła Komisya zaproponować Wysokiemu Sejmowi jako dodatkowe postanowienie do §. 68. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19. dz. u. kr. do §. 74. ust. gm. z dnia 13. marca 1889 Nr. 24 dz. u. kr. i do §. 69. ust. gm. z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51 dz. u. kr. bezpośrednio przed ostatnim ustępem tychże §§. następującej treści:

„Może też Rada gminna część dobra gminnego, do zaspokojenia zwyczajnych potrzeb gospodarczych uprawnionych niepotrzebną wydzierżawiać“.

W toku dyskusji nad powyższą sprawą przyszła dalej Komisya do przekonania, że definicya §§. 65., 66. i 67. ust. dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19. dz. u. kr., §§. 71., 72. i 73. ust. z dnia 13. marca 1889 Nr. 24 dz. u. kr., tudzież §§. 66., 67. i 68. ust. z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51 dz. u. kr. nie odpowiadają definicyi dobra gminnego i majątku gminnego w §. 288. ust. cyw. ustalonej i wskutek tego często dają powód do sporów członków gminy z zarządem, gminy nie tylko o sposób, ale i o rozmiar użytkowania, które strony na ogromne koszta narażają.

Sądzi tedy Komisya, że stylizacya powyższych przepisów ustawowych powinna być ulepszona. Nie mogła jednak Komisya zdecydować się na nowe skodyfikowanie ich, gdyż nie chciała przedewszystkiem narażać projektowanej przez Wydział krajowy noweli na niebezpieczeństwo, żeby w bieżącej sesji sejmowej do skutku nie przyszła, zresztą zaś nie mogła w krótkim czasie, jaki ma do dyspozycji, podjąć się załatwić tak ważną dla kraju sprawę, a to tembardziej, że nie ma pewności, czy nie okaże się potrzeba nowego skodyfikowania i innych przepisów ustaw gminnych, dotyczących tej materji.

W toku dyskusji rozpatrywała Komisya także myśl, czy nie należałoby zmienić przepisy §. 68. ust. z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19. dz. u. kr. §. 74. ust. z dnia 13. marca 1889 Nr. 24 i §. 69. ust. z dnia 3. lipca 1890 Nr. 51 dz. u. kr. także w tym duchu, ażeby, nie naruszając wcale przepisów co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy udział w pożytkach z dobra, względnie majątku gminnego i po zupełnem zaspokojeniu osób uprawnionych, gmina mogła w znaczniejszy sposób korzystać z dochodu dobra, względnie majątku gminnego i w ten sposób pokrywać znaczniejszą część swych wydatków.

Na podstawie powyższych wywodów Komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Załączone ./. projekty ustaw.

2. Następującą rezolucyę: Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod rozwagę, czy ze względu na przepisy ustawy cywilnej nie należałoby §§. 65., 66. i 67. ust. z d. 12. sierpnia 1866 Nr. 19. dz. u. kr., §§. 71., 72. i 73. ust. z dn. 13. marca 1889 Nr. 24 dz. u. kr., tudzież §§. 66., 67. i 68. ust. z d. 3. lipca 1896. Nr. 51 dz. u. kr. w ten sposób zmienić, ażeby pojęcie dobra gminnego i majątku gminnego zostało dokładniej określone.

Przewodniczący:

Stadnicki.

Sprawozdawca:

Buynowski.

Ustawa

z dnia w przedmiocie zmiany § 68. ustawy gminnej z dnia
12. sierpnia 1866 Nr 19. Dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel-
kiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art I.

§. 68. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19
Dz. u. kraj. uchyla się w dotychczasowym brzmieniu, a nato-
miast obowiązywać będą następujące postanowienia:

§. 68.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy prawo ucze-
stniczenia w pożytkach z dobra gminnego, trzymać się należy
niezaprzeczonego zwyczaju istniejącego w czasie wejścia w ży-
cie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kraj.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, uchwali Rada
gminna z uwzględnieniem istniejących specjalnych tytułów
prawnych postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem
może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Jeżeli dochodzenie komisyjne przy udziale znawcy prze-
prowadzone przez Zwierzchność gminną lub Wydział powia-
towy wykaże, iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra
gminnego w myśl zwyczaju, lub też sposób tego korzystania
uchwalony przez Radę gminną z powodu nie istnienia zwy-
czaju, może uszczuplić lub udaremnić gospodarze przeznacze-
nie dobra gminnego, może Rada gminna ustanowić odmienny
sposób korzystania z tego dobra gminnego, a mianowicie może
postanowić:

1. czas ochronny dla dobra gminnego, to jest postanowić,
że można użytkować dobro gminne lub jego część tylko w cza-
sie do tego oznaczonym;

2. sposób stopniowego zagospodarowania dobra gminnego,
to jest postanowić, że dobro gminne ma być podzielone na
kilka części i każda część po kolei przez parę lat bądźto pod-
dawana uprawie rolnej a potem zasiewaną trawami, bądź to
w inny sposób zagospodarowaną;

3. postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wy-
niszczeniem wskutek pasania na niem pewnych rodzajów in-
wentarza żywego n. p. gęsi, przed wybieraniem piasku, gliny,

kamienia, wycinaniem drzew i t. d. zatem albo zakazujące zupełnie podobnego sposobu używania, albo wyznaczające do tego celu pewną tylko część dobra gminnego.

Rada gminna może również mimo odmiennego zwyczaju zaprowadzić opłaty za użytkowanie dobra gminnego, lub też podwyższyć istniejące tego rodzaju opłaty.

Może też Rada gminna część dobra gminnego, do zaspokojenia zwyczajowych potrzeb gospodarczych uprawnionych niepotrzebną wydzierżawiać.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego pozostająca po opędzeniu podatków i innych wydatków administracyjnych a zwłaszcza wydatków na potrzebną konserwację wpływa po zaspokojeniu osób uprawnionych do Kasy gminnej.

Art II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia w przedmiocie zmiany §. 74. ustawy gminnej z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kraj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Łođomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

§. 74. ustawy gminnej z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, a natomiast obowiazywać będą następujące postanowienia:

§. 74.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy prawo uczestniczenia w pożytkach z dobra gminnego, trzymać się należy niezaprzeczonego zwyczaju istniejącego w czasie wejścia w życie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kraj.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, uchwali Rada miejska z uwzględnieniem istniejących specjalnych tytułów prawnych postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Jeżeli dochodzenie komisyjne przy udziale znawcy przeprowadzone przez Magistrat lub Wydział powiatowy wykaże, iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra gminnego w myśl zwyczaju, lub też sposób tego korzystania uchwalony przez Radę miejską z powodu nie istnienia zwyczaju, może uszczuplić lub udaremnić gospodarcze przeznaczenie dobra gminnego, może Rada miejska ustanowić odmienny sposób korzystania z tego dobra gminnego, a mianowicie może postanowić:

1. czas ochronny dla dobra gminnego, to jest postanowić, że można użytkować dobro gminne lub jego część tylko w czasie do tego oznaczonym;

2. sposób stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, to jest postanowić, że dobro gminne ma być podzielone na kilka części i każda po kolei przez parę lat bądźto poddawana uprawie rolnej a potem zasiewaną trawami, bądźto w inny sposób zagospodarowaną;

3. postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem wskutek pasania na niem pewnych rodzajów inwentarza żywego np. gęsi, przed wybieraniem piasku, gliny,

kamienia, wycinaniem drzew i t. d., zatem albo zakazujące zupełnie podobnego sposobu używania, albo wyznaczające do tego celu pewną tylko część dobra gminnego.

Rada miejska może również mimo odmiennego zwyczaju zaprowadzić opłaty za użytkowanie dobra gminnego, lub też podwyższyć istniejące tego rodzaju opłaty.

Może też Rada gminna część dobra gminnego, do zaspokojenia potrzeb gospodarczych uprawnionych nie potrzebną wydzierżawiać.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego pozostająca po opędzeniu podatków i innych wydatków administracyjnych a zwłaszcza wydatków na potrzebną konserwację wpływa po zaspokojeniu osób uprawnionych do Kasy gminnej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia w przedmiocie zmiany §. 69. ustawy gminnej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kraj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

§. 69. ustawy gminnej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, a natomiast obowiązywać będą następujące postanowienia:

§. 69.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy prawo uczestniczenia w pożytkach z dobra gminnego, trzymać się należy niezaprzeczonego zwyczaju istniejącego w czasie wejścia w życie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kraj.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, uchwali Rada gminna z uwzględnieniem istniejących, specjalnych tytułów prawnych postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Jeżeli dochodzenie komisyjne przy udziale znawcy przeprowadzone przez Zwierzchność gminną lub Wydział powiatowy wykaże, iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra gminnego w myśl zwyczaju, lub też sposób tego korzystania uchwalony przez Radę gminną, z powodu nie istnienia zwyczaju, może uszczuplić lub udaremnić gospodarcze przeznaczenie dobra gminnego, może Rada gminna ustanowić odmienny sposób korzystania z tego dobra gminnego, a mianowicie może postanowić:

1. czas ochronny dla dobra gminnego, to jest postanowić, że można użytkować dobro gminne lub jego część tylko w czasie do tego oznaczonym;

2. sposób stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, to jest postanowić, że dobro gminne ma być podzielone na kilka części i każda część po kolei przez parę lat bądźto poddawaną uprawie rolnej, a potem zasiewaną trawami. bądź to w inny sposób zagospodarowaną;

3. postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem wskutek pasania na niem pewnych rodzajów

inwentarza żywego, np. gęsi, przed wybieraniem piasku, gliny, kamienia, wycinaniem drzew i t. d., zatem albo zakazujące zupełnie podobnego sposobu używania, albo wyznaczające do tego celu pewną tylko część dobra gminnego.

Rada gminna może również mimo odmiennego zwyczaju zaprowadzić opłaty za użytkowanie dobra gminnego, lub też podwyższyć istniejące tego rodzaju opłaty.

Może też Rada gminna część dobra gminnego do zaspokojenia zwyczajowych potrzeb gospodarczych uprawnionych niepotrzebną wydzierżawiać.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego, pozostająca po opędzeniu podatków i innych wydatków administracyjnych a zwłaszcza wydatków na potrzebną konserwację wpływa po zaspokojeniu osób uprawnionych do Kasy gminnej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.
